

В ІМ'Я ВІРИ І СВОГО НАРОДУ

Кілька років тому з великим успіхом у кінопрокаті пройшов фільм російського режисера Олександра Сегеня «Поп». Поява на екранах цієї картини викликала жваву дискусію на просторах колишнього пострадянського суспільства. Це був перший приклад показу у художньому виразі діяльності священства у роки війни. Показу зовсім в іншому плані. Не так, як до цього пропагувала радянська атеїстична ідеологія, під дією якої й у часи новітньої історії перебувало, й на жаль, ще перебуває значна кількість населення.

Фіксуючи спогади ще живих свідків війни, вчитуючись у архівні свідчення, історичні розвідки й дослідження цієї непростой теми - священник і війна, я в котре переконуюсь, що батюшки нашого краю не стояли осторонь біди й потреб своїх прихожан. Навіть під загрозою власному життю, виконували заповідь Божу, покладали свої душі за ближніх своїх.

Працюючи над історією церкви села Нобель, послідовно, крок за кроком, встановлюю імена її настоятелів, і серед них знаходжу ім'я отця Єпифанія Волощука. Служіння в Нобельській церкві котрого припали на 1935 - 1938 роки. Це була перша па-

польщі, де можна було здобути вищу православну богословську освіту. Закінчує університет, отримуючи науковий ступінь «магістра православної теології». Після одруження із донькою священника Олександра Кара - Іванського Лідією, котрій на день шлюбу виповнилося лише сімнадцять років, у місті Пінську владика Пінський та Поліський Олександр рукополагає вчорашнього студента спочатку на диякона, а згодом і на священника, і посилає на служіння до древнього містечка Нобель. Ще живі у Ноблі люди, котрих хрестив отець Єпифаній, є й такі, що пам'ятають його.

У десятилітньому віці далекого вже 1935 року Марія Проневич пішла співати до церковного хору. Як пригадує нині старенька, тоді у селі організувався потужний церковний хор, в якому співало аж десять чоловіків і лише три дівчинки та матушка Лідія. Серед тих трьох дівчаток і була баба Маня. Ініціатором організації цього хору якраз і був отець настоятель.

Невідомо з яких причин, але на весні 1938 року сім'я батюшки переїзжає на служіння до Покровської церкви села Мокрово, теперішнього Лунінецького району Брестської об-

фашисти хотіли розстріляти церковного старосту - то заступився за нього. Натомість сам накликав на себе біду. Під час богослужіння у пасхальні дні 1944 року фашисти увірвалися до церкви, де на очах прихожан арештовують отця Єпифанія, а разом із ним і його брата, отця Ювеналія, котрий приїхав на свята допомогти брату у богослужінні, і сина старости. Одразу бранців відвезли до містечка Лахва, де знаходився концтабір, там отцю Єпифанію якимось чином вдається умовити окупантів відпустити брата. На другий день дружина старости, котра прийшла дізнатися про долю сина, бачила скривавленого, побитого отця Єпифанія, він промовив до неї: «Бачиш, старостиho, який день гарний, але ... вже не мій.»

Священик Єпифаній Волощук помер від внутрішнього крововиливу на початку травня 1944 року, усього за кілька тижнів до визволення краю від фашистів. В останню дорогу його проводжала велика кількість прихожан, церковний хор, а відправу здійснив протоієрей Кипріан Дилевський разом із дияконом. Похований отець Єпифаній на кладовищі біля церкви села Сенкевичі.

його життєвий приклад, адже перші мої кроки до пізнання віри і Бога були зроблені дідовою та баби Насті наставниками, їхнім життєвим досвідом та щирими молитвами, в які ми, онуки, із цікавістю вслуховувалися у той час, коли старенькі молилися. І хто зна, може із легкого благословення отця Єпифанія в родині потомствених поліських селян - хліборобів з'явився священник? Хто зна!?

Цьогоріч, восени, я отримав запрошення на православні читання із міста Лунінець. Збираючись у дорогу, визначився: обов'язково відвідаю могилу отця Єпифанія. І вже по закінченню читань, разом із Тетяною Конопацькою, їдемо за тридцять кілометрів до Сенкевичів. Звичайне поліське село нас зустрічає надвечір'ям. Старенька, схилена часом та вітрами церква 18 століття стоїть на сільському кладовищі, поряд неї - могила батюшки. Сучасний пам'ятник зроблений із чорного базальту, який виступають на Костопільщині. Як з'ясувалось, могилу поновив та встановив пам'ятник племінник отця Єпифанія - Олександр Волощук, котрий проживає у Рівному. Зовсім недавно білоруське телебачення відзняло документальний фільм про життя і жертовний подвиг священника. Отже, пам'ять про справжніх пастирів церкви потроху воскресає. Облачившись в

рафія молодого священика, а виповнилося йому лише 26 років, коли доля привела його до Нобля.

Народився він в селі Єлисаветполь, прокосянтинівського повіту, Волинської губернії, у сім'ї церковного псаломщика. Із цієї сім'ї усі четверо хлопчиків, у різний час отримавши духовну освіту, приймуть священицький сан і прослужать у церкві до глибокої старості. Усі, окрім отця Єпифанія. Він же, після отримання початкової освіти в Дерманському духовному училищі, навчається у Кременецькій духовній семінарії, а далі - на факультеті православного богослов'я Варшавського університету імені Пилсудського, єдиного вищого світського навчального закладу у міжвоєнній

ласті. І наступні шість років, аж до самої мученицької смерті, отець Єпифаній служить в церкві цього села та приписній церкві села Сенкевичі. Моя колега із Лунінця, церковний історик та журналіст Тетяна Василівна Конопацька, з котрою цьогогоріч довелось не тільки познайомитися, але поділитися і обмінятися результатами своїх досліджень, збрала чимало свідчень про життя і турботливе відношення до доль своїх прихожан отця Єпифанія. Серед цих свідчень особливе місце прояву пастирської любові та жертвовності священика належить рокам війни. Батюшка підтримував зв'язки із партизанами, захищав місцевих людей від вивозу у Німеччину, а коли за співпрацю із партизанами

...Взимку 1938 року, в Нобельській церкві повинчалися двадцятичотирьохрічний Павло Ходневич та двадцятирічна Анастасія Сорочиць. Таїнство вінчання здійснив отець Єпифаній, він же і подав молодим та майбутній родині своє священицьке благословення. Можливо, це було одне із останніх вінчань, відправлених батюшкою в Ноблі? Восени того ж року в молодій сім'ї народжується син Михайло, а по війні, з якої Павло Ходневич повернувся із контузією та ранами, народжується донька Марія, моя мама. Пройдуть десятиліття, дід Павло доживе до часу, коли його онук стане священиком. Картаю себе, що не записував розповіді діда про ті далекі роки, але водночас і дякую за

ризи, при заході сонця, я відправив заупокійну молитву, і як ніколи, глибокою душі відчув духовний зв'язок між двома світами, між різними поколіннями. Отець Єпифаній до кінця виконав своє священицьке покликання, свої духовні й патріотичні обов'язки справжнього священика. Народжений на волинській землі, з діда-прадіда українець, свій скромний подвиг вірного слуги для народу Божого він здійснив серед поліщуків-білорусів. Бо у Бога усі рівні, особливо - у роки випробувань та загальнонародних бід. Вірю, пам'ять про таких священиків, як отець Єпифаній, неодмінно відродиться, бо по-іншому й не має бути.

Павло Дубінець

Полісся. - №50/17 грудня 2015 р./